

Hướng dẫn **soạn bài Bánh Chưng, bánh Giày lớp 6 tập 1** là bài soạn mà Đọc tài liệu muốn gửi đến các em với mong muốn giúp các em hiểu rõ những kiến thức về tác phẩm trước khi tới lớp.

Kiến thức trọng tâm

Văn bản Bánh chưng, bánh giày:

- **Thể loại:** truyền thuyết.
- **Phương thức biểu đạt (PTBD) chính:** Tự sự.

1. Bố cục

Bố cục của truyện Bánh chưng, bánh giày có thể chia làm 3 phần như sau:

- Phần 1 (từ đầu đến “có Tiên vương chứng giám”): Nhà vua ra quyết định truyền ngôi
- Phần 2 (tiếp đó đến “nặn hình tròn”): Lang Liêu và các hoàng tử tìm kiếm và làm lễ vật
- Phần 3 (còn lại): Ý nghĩa và tục lệ làm bánh chưng, bánh giày

2. Giá trị nội dung

Truyện thuyết [Bánh chưng, bánh giày](#) vừa giải thích nguồn gốc của bánh chưng bánh giày, vừa phản ánh thành tựu văn minh nông nghiệp ở buổi đầu dựng nước với thái độ đề cao lao động, đề cao nghề nông và thể hiện sự thờ kính Trời, Đất, tổ tiên của nhân dân ta. Truyện có nhiều chi tiết nghệ thuật tiêu biểu cho truyện dân gian xoay quanh nhân vật chính Lang Liêu.

3. Giá trị nghệ thuật

Truyện Bánh chưng, bánh giày đã:

- Sử dụng chi tiết tưởng tượng kì ảo.
- Lối kể chuyện dân gian: Theo trình tự thời gian gần gũi, dễ hình dung.

4. Tóm tắt truyện Bánh chưng, bánh giày

Truyện Bánh chưng, bánh giày có các sự việc chính sau:

1. Vua Hùng đã già, muốn tìm người tài để nối ngôi.
2. Vua Hùng có 10 người con, không biết phải chọn ai, nên đã đưa ra thử thách.
3. Các Lang ra sức tìm kiếm những món ngon quý hiếm để làm hài lòng vua cha.
4. Lang Liêu là người con thiết tha nhất của Vua Hùng, chỉ có lúa gạo là nhiều, nên rất buồn phiền không biết lấy gì dâng lên vua cha.

5. Thần hiển linh, mách bảo Lang Liêu lúa gạo là thứ quý giá nhất, và dạy anh làm bánh chưng, bánh giầy.
6. Bánh của Lang Liêu được vua cha chọn ra dâng lên cúng Tiên Vương và mời triều thần. Từ đó, Lang Liêu được nối ngôi vua cha

Từ các sự việc chính này, các em học sinh có thể tóm tắt được truyện theo ý của mình thật đơn giản. Ngoài ra các em có thể tham khảo thêm: [Kể tóm tắt truyện Bánh chưng, bánh giầy](#) ngắn gọn này.

Soạn bài Bánh chưng, bánh giầy sách mới

Văn bản Bánh chưng, bánh giầy là một câu chuyện dân gian có nhiều ý nghĩa, vì vậy mà Bộ Giáo dục đã đưa văn bản này vào 2 bộ sách Ngữ văn 6 mới là Chân trời sáng tạo và Kết nối tri thức. Các em học sinh có thể tham khảo các nội dung dưới đây để nắm được định hướng, soạn bài của những bộ sách mới này.

Soạn bài Bánh chưng, bánh giầy Chân trời sáng tạo

Em hãy điền vào hai bảng sau những chi tiết trong truyện Bánh chưng, bánh giầy thể hiện đặc điểm cốt truyện, nhân vật của truyện thuyết (làm vào vở):

Bảng 1

Đặc điểm cốt truyện truyền thuyết qua truyện Bánh chưng, bánh giầy	
<i>Đặc điểm</i>	<i>Chi tiết biểu hiện</i>
a. Thường xoay quanh công trạng, kì tích của nhân vật mà cộng đồng truyền tụng, tôn thờ.	
b. Thường sử dụng yếu tố kì ảo nhằm thể hiện tài năng, sức mạnh khác thường của nhân vật.	
c. Cuối truyện thường gọi nhắc các dấu tích xưa còn lưu lại đến "ngày nay".	

Bảng 2

Đặc điểm nhân vật truyền thuyết qua truyện Bánh chưng, bánh giầy	
<i>Đặc điểm</i>	<i>Chi tiết biểu hiện</i>
a. Thường có những điểm khác lạ về lai lịch, phẩm chất, tài năng, sức mạnh,...	
b. Thường gắn với sự kiện lịch sử và có công lớn với cộng đồng.	

c. Được cộng đồng truyền tụng, tôn thờ.	
---	--

>>> **Hướng dẫn [soạn bài Bánh chưng, bánh giầy Chân trời sáng tạo](#) chi tiết.**

[Soạn bài Bánh chưng, bánh giầy Kết nối tri thức](#)

Đọc hiểu văn bản

1. Hoàn cảnh và sự việc được kể.
2. Những đặc điểm chính của nhân vật Lang Liêu.
3. Những truyền thống tốt đẹp của người Việt được câu chuyện ca ngợi.

>>> **Hướng dẫn [soạn bài Bánh chưng, bánh giầy Kết nối tri thức](#) chi tiết.**

[Soạn bài Bánh chưng bánh giầy sách cũ](#)

[Soạn bài Bánh chưng bánh giầy chi tiết](#)

Đọc - hiểu văn bản

Bài 1 - Trang 12 sgk

Vua Hùng chọn người nối ngôi trong hoàn cảnh nào, với ý định ra sao và bằng hình thức gì?

Trả lời

- Vua Hùng chọn người nối ngôi trong hoàn cảnh:

+ Đã già, muốn truyền ngôi nhưng có 20 hoàng tử không biết chọn ai xứng đáng để nối chí tiên vương.

+ Sau khi dẹp giặc và đất nước trở lại thanh bình.

- Ý định của vua là chọn người có thể làm cho dân ấm no để giữ ngai vàng của tổ tiên đã truyền được sáu đời.

- Hình thức là nhân lễ Tiên Vương, ai làm vừa ý vua sẽ được truyền ngôi không nhất thiết phải là con trưởng.

Bài 2 - Trang 12 sgk

Vì sao trong 20 hoàng tử, chỉ có Lang Liêu là được Thần giúp đỡ.

Trả lời

Trong các con vua, chỉ có Lang Liêu được thần giúp đỡ vì:

- Lang Liêu là người thiết thời nhất: nghèo, chỉ làm việc đồng áng, trồng lúa, trồng khoai. Lang Liêu là con vua nhưng rất gần gũi với dân thường.

- Quan trọng hơn, chàng là người duy nhất hiểu được ý thần ("Trong trời đất không gì có quý bằng hạt gạo [...] Các thứ khác đều ngon, nhưng hiếm, mà người không làm ra được") và thực hiện được ý thần: "Hãy lấy gạo làm bánh mà lễ Tiên vương". Còn các lang khác chỉ biết mang cúng Tiên vương sơn hào hải vị - những món ăn ngon nhưng vật liệu để chế biến thành các món ăn ấy thì con người không làm ra được.

Bài 3 - Trang 12 sgk

Hai thứ bánh của Lang Liêu được vua cha chọn để tế trời đất và Tiên Vương vì:

Trả lời

- Hai thứ bánh đó thể hiện công sức lao động chăm chỉ, cần cù và thể hiện sự quý trọng nghề nông, quý trọng sản phẩm do con người làm ra; hai thứ bánh đó thể hiện ý tưởng sáng tạo sâu xa: bánh tròn tượng hình Trời, bánh vuông tượng hình Đất, với cách thức gói "các thứ thịt mỡ, đậu xanh, lá dong là tượng cầm thú, cây cỏ muôn loài" và "lá bọc ngoài, mỡ vị để trong" thể hiện mối quan hệ khăng khít giữa con người với thiên nhiên trong lối sống và trong nhận thức truyền thống của người Việt Nam; đồng thời thể hiện truyền thống đoàn kết, gắn bó và tinh thần đùm bọc nhau giữa những người dân đất Việt vốn là anh em sinh từ một bọc trứng Lạc Long - Âu Cơ.

- Việc vua Hùng chọn Lang Liêu nối ngôi chứng tỏ vua trọng người vừa có tài có đức vừa có lòng hiếu thảo; đồng thời qua đó cũng đề cao lao động và phẩm chất sáng tạo trong lao động của nhân dân.

Bài 4 - Trang 12 sgk

Truyện thuyết Bánh chưng, bánh giầy có nhiều ý nghĩa, trong đó nổi bật nhất là:

Trả lời

- Truyện giải thích nguồn gốc hai loại bánh cổ truyền của dân tộc: Bánh chưng bánh giầy.

- Truyện đề cao lao động, đề cao nghề nông.

- Giải thích phong tục làm bánh, chưng bánh giầy thờ cúng tổ tiên ngày Tết.

⇒ Truyện thuyết Bánh chưng, bánh giầy có nhiều ý nghĩa, trong đó nổi bật nhất là: thông qua việc giải thích nguồn gốc sự vật (bánh chưng, bánh giầy – hai thứ bánh tiêu biểu cho truyền thống văn hoá ẩm thực của người Việt Nam trong dịp tết cổ truyền Việt Nam), truyện đề cao trí thông minh và lòng hiếu thảo của người lao động, đề cao nghề nông. Qua cách vua Hùng lựa chọn người nối ngôi là Lang Liêu, truyện còn đề cao ý thức

tôn kính tổ tiên, xây dựng phong tục tập quán trên cơ sở coi trọng những giá trị sáng tạo thiêng liêng của nhân dân, ca ngợi truyền thống đạo lí cao đẹp của dân tộc Việt Nam.

Luyện tập

Bài 1 - Trang 12 sgk

Trao đổi ý kiến: Ý nghĩa của phong tục ngày Tết nhân dân ta làm bánh chưng, bánh giầy.

Trả lời

Dân tộc nào cũng có thức ăn truyền thống. Song chưa thấy dân tộc nào có một thức ăn vừa độc đáo, vừa ngon lành, vừa bổ, vừa gắn liền với truyền thuyết dân tộc lâu đời. Bánh chưng hình vuông, màu xanh, tượng trưng Trái Đất. Bánh dày hình tròn, màu trắng, tượng trưng Trời, dương, thể hiện triết lý Vuông Tròn của người Việt Nam. Bánh chưng âm giành cho Mẹ, bánh giầy dương giành cho Cha. Bánh chưng bánh giầy là thức ăn trang trọng, cao quý nhất để cúng Tổ tiên, thể hiện tấm lòng uống nước nhớ nguồn, nhớ công ơn sinh thành dưỡng dục to lớn, bao la như trời đất của cha mẹ.

Sự tích trên muốn nhắc nhở con cháu về truyền thống của dân tộc, thờ cúng tổ tiên; là lời giải thích ý nghĩa cũng như nguồn cội của của Bánh Chưng, Bánh Giầy trong văn hóa, đồng thời nhấn mạnh tầm quan trọng của cây lúa và thiên nhiên trong nền văn hoá lúa nước.

Bài 2 - Trang 12 sgk

Đọc truyện “Bánh Chưng, bánh Giầy”, em thích nhất chi tiết nào? Vì sao?

Trả lời

- Có thể chọn chi tiết “thi tài”, Lang Liêu được thần giúp đỡ.

=> Chi tiết này thường gặp trong truyện dân gian (Sơn Tinh, Thủy Tinh biểu diễn phép thuật; Tấm và Cám thi bắt nhiều cá, tép để giành Yếm thắm...).

=> Chi tiết này tạo tình huống cho truyện phát triển gây hấp dẫn bất ngờ; nó phân ra được hai phe, qua đó mà làm nổi bật được tính cách của Lang Liêu (chủ yếu qua suy nghĩ và hành động).

- Hoặc chi tiết: Lang Liêu nằm mộng thấy thần đến khuyên bảo: “Trong trời đất, không có gì quý bằng hạt gạo...“.

=> Đây là chi tiết thần kì làm tăng sức hấp dẫn cho truyện. Trong các con vua, chỉ có Lang Liêu mới được thần giúp đỡ.

=> Chi tiết này còn nêu bật được giá trị của hạt gạo ở một đất nước mà cư dân sông bằng nghề nông và hạt gạo là lương thực chính.

=> Thể hiện một cách sâu sắc cái đáng quý, đáng trân trọng của sản phẩm do con người làm ra.

Nếu thời gian soạn bài không nhiều thì các em có thể tham khảo thêm phần Soạn văn lớp 6 bài Bánh chưng, bánh giầy ngắn gọn dưới đây nhé:

Soạn bài Bánh Chưng bánh Giầy ngắn nhất

Độc - hiểu văn bản

Bài 1 Trang 12 SGK Ngữ văn 6 tập 1

- Hoàn cảnh vua Hùng chọn ngôi: Giặc ngoài đã yên, vua có thể tập trung chăm lo cho dân được no ấm; vua về già, muốn truyền ngôi.
- Ý định của vua: Người nối ngôi vua phải nối được chí vua, không nhất thiết phải là con trưởng.
- Hình thức: Điều vua đòi hỏi mang tính chất là một câu đố đặc biệt để thử tài: Nhân ngày lễ Tiên vương, các lang dâng lễ vật sao cho vừa ý vua cha.

Bài 2 trang 12 SGK Ngữ văn 6 tập 1

Trong các con vua, chỉ Lang Liêu được giúp đỡ vì:

- Mẹ chàng trước kia bị vua ghẻ lạnh, Lang Liêu chịu nhiều thiệt thòi nhất
- Tuy là hoàng tử nhưng chàng ra khỏi cung vua, sống cuộc đời lương thiện bằng lao động.
- Lang Liêu hiểu được ý của thần, và tự sáng tạo thành hình của bánh.

Bài 3 trang 12 SGK Ngữ văn 6 tập 1

Hai thứ bánh có ý nghĩa thực tế: quý trọng nghề nông, quý trọng hạt gạo nuôi sống con người và là sản phẩm do chính con người làm ra.

Bài 4 trang 12 SGK Ngữ văn 6 tập 1

Ý nghĩa của truyền thuyết Bánh chưng, bánh giầy:

- Giải thích nguồn gốc của bánh chưng, bánh giầy, vừa phản ánh thành tựu
- Phản ánh thành tựu văn minh nông nghiệp ở buổi đầu dựng nước
- Đề cao lao động, đề cao nghề nông
- Thể hiện sự thành tâm thờ kính Trời Đất, tổ tiên của nhân dân ta.

Bài 1 trang 12 SGK Ngữ văn 6 tập 1

Đây là một phong tục có ý nghĩa và được nhân dân ta lưu truyền từ nhiều đời nay và nó mang ý nghĩa:

- Đề cao lao động.
- Sự thờ kính Trời, Đất, Tổ tiên của nhân dân ta.
- Người Việt Nam dù theo bất cứ tôn giáo gì (Phật, Thiên Chúa, Cao Đài...) thì việc thờ cúng tổ tiên là nét văn hóa tâm linh rất đáng trân trọng.
- Con cháu luôn nhớ ơn những tiền nhân đi trước, nguyện làm tốt hơn những điều mà cha ông đã làm hoặc chưa có điều kiện để thực hiện.

Bài 2 trang 12 SGK Ngữ văn 6 tập 1

- Có thể chọn chi tiết “thi tài”, Lang Liêu được thần giúp đỡ.

=> Chi tiết này thường gặp trong truyện dân gian (Sơn Tinh, Thủy Tinh biểu diễn phép thuật; Tấm và Cám thi bắt nhiều cá, tép để giành Yếm thắm...).

=> Chi tiết này tạo tình huống cho truyện phát triển gây hấp dẫn bất ngờ; nó phân ra được hai phe, qua đó mà làm nổi bật được tính cách của Lang Liêu (chủ yếu qua suy nghĩ và hành động).

-/-

Doctailieu hướng dẫn các em trả lời câu hỏi soạn bài Bánh chưng, bánh giầy ngắn gọn, súc tích nhất. Truyện có nhiều chi tiết nghệ thuật tiêu biểu trong chuyện dân gian. Qua đó giúp các em hiểu được nguồn gốc của bánh chưng, bánh giầy, có thái độ đề cao lao động, đề cao lòng hiếu thảo. Cùng tìm hiểu thêm các bài tập khác trong phần [soạn văn lớp 6](#) em nhé!